

Danmarks Sportsfiskerforbund
Att.: Lars Brinch Thygesen
Skyttevej 4, Vingsted
7182 Bredsten

E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

8. maj 2012

Afgørelse vedrørende klage over udvidelse af fredning af Grubbe Vandmølle

Kulturarvsstyrelsen (nu Kulturstyrelsen) traf den 11. oktober 2011 afgørelse om at udvide og præcisere fredningen af Grubbe Vandmølle, Grubbemøllegården 2, matr.nr. 32a og 32f, 5600 Faaborg, Faaborg-Midtfyn Kommune.

Du har den 18. oktober 2011 påklaget Kulturarvsstyrelsens afgørelse til Kulturministeriet.

Det bemærkes, at Kulturarvsstyrelsen pr. 1. januar 2012 skiftede navn til Kulturstyrelsen.

Afgørelse

Kulturministeriet *stadfæster* Kulturarvsstyrelsens afgørelse af 11. oktober 2011 om at udvide fredningen af Grubbe Vandmølle.

Baggrunden for Kulturministeriets afgørelse følger nedenfor.

Sagens forløb

Grubbe Vandmølle er opført ca. 1750 og ombygget sidst i 1800-tallet. Fredet i 1998. Fredningen omfattede da vandmøllen og sammenbygget hermed stuehuset, folkerums-/garagebygning, kostald, den fritliggende tidligere svinestald, den fritliggende tidligere hestestald og havehuset.

Det Særlige Bygningssyn indstiller forslag om en udvidelse af fredningen i medfør af bygningsfredningslovens § 3, stk. 2 og § 8, stk. 1, til også at omfatte stemmeværk, sliske, vejdækningen med brofæster, bro og rækværk, malerenden med stensatte bredder og møllesøen. Dertil kommer markstensbelægning på gårdsplads og foran stuehus og avlsbygninger, stenmurene på begge sider af vejen mellem møllegård og mølledam

Den 30. marts 2011 sender Kulturarvsstyrelsen forslaget om fredningsudvidelsen i høring i medfør af bygningsfredningslovens § 6, stk. 1-4.

Den 10. juli 2011 modtager Kulturarvsstyrelsen bemærkninger til fredningsudvidelsen fra Dansk Møllerforening samt ejeren, Niels Erik Jervelund. Både foreningen og ejeren er positivt indstillet over for udvidelsen, men stiller samtidig krav om bestemte vandmængder til brug for møllens fortsatte drift.

Dansk Sportsfiskerforbund har i forbindelse med høringen ikke gjort indsigelser inden for den gældende 3-måneders frist.

Den 11. oktober 2012 træffer Kulturarvsstyrelsen afgørelse om fredningsudvidelse.

Den 18. oktober 2011 klager du på vegne af Dansk Sportsfiskerforbund over den udvidede fredning af Bundsbæk Mølle.

Den 10. februar 2012 fremsender Kulturstyrelsen en udtalelse til Kulturministeriet i sagen.

Kulturarvsstyrelsens afgørelse

Kulturarvsstyrelsens afgørelse af 26. september 2011 er truffet med hjemmel i bygningsfredningslovens § 3 og § 8, stk. 1.

Afgørelsen er begrundet i, at Kulturarvsstyrelsen finder, at Grubbe Mølles omgivelser, bestående af - stemmевærk med tilhørende stibord, den støbte malekarm til turbinen, vejdæmningen med brofæster (ca. 1900), bro (1947) med rækværk samt den nærtstående granitvejsten, malerenden/bagvandet med tilhørende ca. 200 meter stensatte bredder og to støbte broer (ca. 1900) med støbejernsrækværk, mølledammen, markstensbelægning på gårdsplads og foran stuehus og avlsbygninger samt stenmurene (ca. 1900) på begge sider af vejen mellem møllegård og mølledam har de kulturhistoriske og arkitektoniske værdier, der kan begrunde en udvidelse af den eksisterende fredning.

Afgørelsen er ligeledes begrundet i, at Kulturarvsstyrelsen finder, at de ovenfor foreslåede dele af omgivelserne ved Grubbe Vandmølle indgår som en væsentlig del af møllen, og at de er afgørende for forståelsen af mølledriften og for oplevelsen af det samlede kulturmiljø.

Kulturarvsstyrelsen fremhæver, at formålet med udvidelsen af fredningen er, at fredningen skal bidrage til at sikre Grubbe Vandmølle og de omgivende strukturer, der er knyttet til vandkraften.

Fredningen omfatter herefter: Vandmøllen og sammenbygget hermed stuehuset (ca. 1750, ombygget sidst i 1800-tallet), folkerums-/garagebygning og kostalden (begge 1932) samt den fritliggende tidligere svinestald, den fritliggende tidligere hestestald og

havehuset (alle ca. 1750), stemmeværket med tilhørende stigbord, den støbte malekarm til turbinen, vejdækningen med brofæster (ca. 1900), bro (1947) med rækværk samt den nærtstående granitvejsten, malerenden/bagvandet med tilhørende ca. 200 meter stensatte bredder og to støbte broer (ca. 1900) med støbejernsrækværk, mølledammen, markstensbelægningen på gårdsplads og foran stuehus og avlsbygninger samt stenmurene (ca. 1900) på begge sider af vejen mellem møllegård og mølledam, alt på ejendommen Grubbe Vandmølle, Grubbemøllegården 2, 5600 Faaborg, matr. nr. 32a, Svanninge By, Svanninge, Faaborg-Midtfyn Kommune.

Klagepunkterne

Du har i din klage af 18. oktober 2011 gjort gældende, at forbundet mener, at en udvidet fredning (af Grubbe Vandmølle og andre vandmøller) vil forhindre muligheden for at skabe kontinuitet med en optimal faunapassage i vandløbene i forhold til EU's vandrammedirektiv.

Derudover mener du, at Kulturarvsstyrelsen ikke har myndighed til at blande sig i, hvad der foregår i de fredede bygninger og anlæg, som styrelsen freder. Du henviser i den forbindelse til styrelsens tidligere direktørs udtalelse i nyhedsbrevet "Kulturarv" om Tangeværket fra januar 2006. Du henviser ligeledes til tidligere kulturminister Brian Mikkelsens udtalelse i svar nr. S 2001 til MF Torben Hansen på spørgsmål af 16. januar 2006 om, at "loven ikke hjemler mulighed for at frede tilførslen af vand til Tange Sø".

Du henviser til, at formålet med fredningsudvidelsen er at frede selve vandmølledriften, hvilket ikke er et lovligt hensyn efter bygningsfredningsloven. Endelig beder du om henvisning til Kulturarvsstyrelsens lovhjemmel i forbindelse med den udvidede fredning af vandmøllers omgivelser.

Kulturarvsstyrelsens udtalelse

Kulturarvsstyrelsen anfører i udtalelsen af 10. februar 2012, at det med en fredning af møllens omgivelser fortsat vil være muligt at gennemføre ændringer af omgivelserne, når disse tager hensyn til formålet med fredning og de bærende fredningsværdier.

Det fremgår, at Kulturarvsstyrelsen har gennemført fredningsudvidelserne for at sikre, at de kulturhistoriske værdier ved de bedst bevarede vandmøller inddrages i forhold til vurderingen af og beslutning om kommende anlægsarbejder.

Kulturarvsstyrelsen udtaler endvidere, at styrelsen er enig med dig i, at bygningsfredningsloven ikke giver mulighed for at regulere vandtilførslen, men alene for at sikre de faste forhold på stedet. Styrelsen understreger her, at formålet med fredningsudvidelsen af Grubbe Vandmølle ikke er at frede selve vandmølledriften, men alene til sikring af møllens omgivende strukturer.

For så vidt angår sikring af kontinuitet og fri passage i vandløbene, henviser Kulturarvsstyrelsen til sin afgørelse af 26. september 2011, hvorefter det "umuliggør

imidlertid ikke gennemførelse af ændringer, når disse tager hensyn til formålet med fredningen og de bærende fredningsværdier. Kulturarvsstyrelsen har følgende gennemført fredningsudvidelsen af Grubbe Vandmølle for at sikre, at de kulturhistoriske ved en af de bedst bevarede vandmøller i Danmark inddrages i forhold til vurdering af og beslutningen om kommende anlægsarbejder”.

Retsgrundlag

Grundlaget for Kulturministeriets afgørelse udgøres af lovekendtgørelse nr. 685 af 9. juni 2011 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer (bygningsfredningsloven), af bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen (delegationsbekendtgørelsen), af Kulturarvsstyrelsens sagsbehandling samt af de fremkomne bemærkninger.

Det fremgår af bygningsfredningslovens § 1, at formålet med loven er at værne om landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.

Det fremgår af bygningsfredningslovens § 8, stk. 1, at Kulturministeren kan ændre omfanget af en fredning. Af bygningsfredningslovens § 3, stk. 2, fremgår, at i det omfang en bygnings eller et selvstændigt landskabsarkitektonisk værks umiddelbare omgivelser i form af gårdsrum, pladser, fortove, haver, parkanlæg og lignende er en del af den samlede beskyttelsesværdige helhed, kan fredningen omfatte sådanne omgivelser.

Kulturministeriets afgørelse er truffet efter bygningsfredningslovens § 8, stk. 1, hvorefter en bygnings eller et selvstændigt landskabsarkitektonisk værks umiddelbare omgivelser i form af gårdsrum, pladser, fortove, haver, parkanlæg og lignende er en del af den samlede beskyttelsesværdige helhed, kan være omfattet af fredningsudvidelsen.

Ifølge delegationsbekendtgørelsens § 9, nr. 6, er beføjelsen til at udvide fredninger efter § 8, stk. 1, delegeret til Kulturarvsstyrelsen.

Kulturarvsstyrelsens afgørelse om udvidet fredning af Grubbe Vandmølle er påklaget til Kulturministeriet jf. delegationsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, jf. § 9, nr. 6. Klagen er indgivet rettidigt jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 5.

Kulturministeriets begrundelse

Kulturministeriet stadfæster Kulturarvsstyrelsens afgørelse af 11. oktober 2011.

Kulturministeriet stadfæster udvidelsen af fredningen af Grubbe Vandmølle til også at omfatte stemmeverk med tilhørende stigbord, den støbte malekarm til turbinen, vejdamningen med brofæster, bro med rækværk samt den nærtstående granitvejsten, malerenden/bagvandet med tilhørende ca. 200 meter stensatte bredder og to støbte

broer med støbejernsrækværk, mølledammen, markstensbelægning på gårdsplads og foran stuehus og avlsbygninger samt stenmurene på begge sider af vejen mellem møllegård og mølledam.

Kulturministeriet træffer afgørelse i medfør af bygningsfredningslovens § 8, stk. 1, der omhandler udvidelser af eksisterende fredninger til at omfatte umiddelbare omgivelser, jf. § 3, stk. 2.

Kulturministeriet har ved afgørelsen lagt vægt på, at stemmeværk med tilhørende stigbord, den støbte malekarm til turbinen, vejdamningen med brofæster (ca. 1900), bro (1947) med rækværk samt den nærtstående granitvejsten, malerenden/bagvandet med tilhørende ca. 200 meter stensatte bredder og to støbte broer (ca. 1900) med støbejernsrækværk, mølledammen, markstensbelægning på gårdsplads og foran stuehus og avlsbygninger samt stenmurene (ca. 1900) på begge sider af vejen mellem møllegård og mølledam har de kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en udvidelse af den eksisterende fredning af Grubbe Vandmølle.

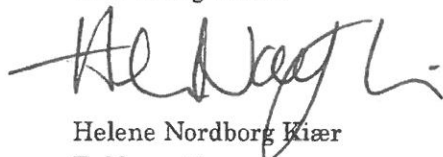
Kulturministeriet har desuden lagt vægt på, at Det Særlige Bygningssyn har vurderet, at den eksisterende fredning af stuehus og møllebygning også bør udvides til de nærmeste omgivelser.

Kulturministeriet har lagt vægt på, at de nævnte dele af omgivelserne ved Grubbe Vandmølle indgår som en væsentlig del af møllen, og at de er afgørende for forståelsen af såvel mølledriften og for oplevelsen af det samlede kulturmiljø.

Kulturministeriet har desuden lagt vægt på, at formålet med en udvidelse af fredningen er, at en udvidelse af fredningen bidrager til at sikre Grubbe Vandmølle og de omgivende strukturer, der er knyttet til vandkraften.

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Med venlig hilsen

Helene Nordborg Kiær
Fuldmægtig

Kopi til:

Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Niels Erik Jervelund, grubbemoelle@gmail.com

Hanne Søndergaard, Grubbe Møllegden 1, 5600 Faaborg

Finn Skaarup, Grubbe Møllegden 1, 5600 Faaborg

Mette Grønkjær Jensen mh@faaborgmidtfyn.dk

Øhavsmuseet, ohavsmuseet@ohavsmuseet.dk

Faaborg-Midtfyn Kommune, fmk@faaborgmidtfyn.dk

Dansk Møllerforening v. Susanne Jervelund, jervelund@gmail.com

Landsforeningen for Bygnings – og Landskabskultur, mail@byogland.dk

Bygningskultur Danmark, info@bygningskultur.dk

Europa Nostra Danmark, e.vind@mail.dk

Bygnings Frednings Foreningen BYFO, sekretariat@byfo.dk

Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, ulla.kjaer@natmus.dk

Foreningen for Bygnings – og Landskabskultur for Sydfyn, formanden@byogland-sydfyn.dk